

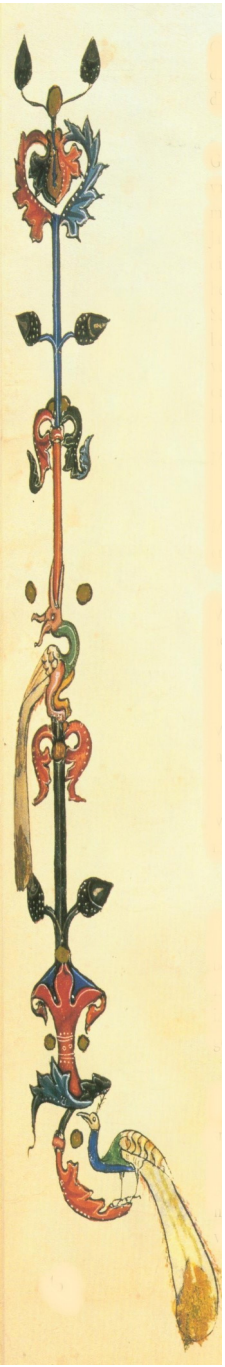

witte donderdag
01 april 2021

pesach
eucharistische
sedermaaltijd
voetwassing

virtuele viering
voor de gemeenschappen

onze-lieve-vrouw ter finisterrae
onze-lieve-vrouw van goede bijstand
sint-jan de dooper ter begijnhof

Inleiding

Er zijn verschillende redenen om ons op het Paas- / Pesach-feest te bezinnen.

Een hiervan is dat Jezus zelf het Pesach-feest vierde.

Hij verlangde ernaar zichzelf als Pesachlam voor te bereiden en zo het nieuwe verbond in te wijden.

De maaltijd die Jezus met zijn discipelen vierde ter herdenking van de uittocht uit Egypte, wordt sedermaaltijd genoemd.

Het woord seder betekent letterlijk ordening.

Deze avond verloopt dan ook volgens een vaste volgorde.

We volgen hier Jezus en zijn discipelen binnen hun Joodse leefwereld.

Tafeluitleg

Onder een doek liggen drie **matses** (ongedesemde broden). Deze matses staan symbool voor: de cohen (priester), de leviet (dienaar) en het volk Israël. Er zijn verder drie mogelijke interpretaties: je kunt de matses zien als:

- brood van de verdrukking, armzalig voedsel dat de vaderen aten (Deut., 16, 3)
- brood van de bevrijding, geen tijd meer om te rijzen (Ex., 12, 39)
- Messiaans symbool dat naar het Paaslam verwijst (Mt., 26, 26).

Wij moeten zelf ook de zuurdesem uit ons midden wegdoen en als reine mensen leven (1 Kor., 5, 6-8).

Het bord met de symbolen

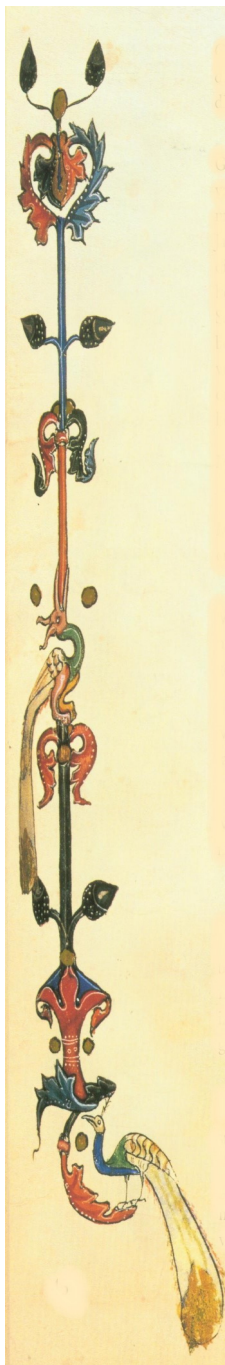
Karpas: een groen kruid (peterselie) teken van de lente, vruchtbaarheid, hoop voor de toekomst, wordt in zout water gedoopt, symbool voor de zilte tranen van de slavernij en ook voor de Rode Zee.

Maror: het bittere kruid (mierikswortel), symbool van slavernij, bitterheid en ellende.

Charoset: mengsel dat verwijst naar leem, symbolisch voor de stenen die gebakken werden voor de Egyptenaren, maar ook als uiting van zoete vrijheid.

Zeroah: het geroosterde, ongebroken botje (ribbetje), symbool voor het paaslam. herinnering aan de verwoesting van de tempel en gegeten Pesach-offer (Ex., 12, 3-7).

Betzah: het gekookte ei, symbool voor de geboorte; verwijst naar de ingekapselde droefheid, maar die in zich beloften inhoudt.

Aanvang van de seder

Lied van de uittocht

(t. H. Oosterhuis / m. Allen die willen naar Island)

1. Hoort, men - sen - broe - ders die hier nu
zigt: waar - om zigt gij ge - ko - men, om te
wa - ken of te dro - men? Nu, waakt en bidt om
red - ding uit uw sla - ver - nij. God
weet gaat U de en - gel van de dood voor - bij.

2 Wie voert ons weg uit het slavenhuis?

Wie komt er ons bevrijden

en wie doet ons uitgeleide?

't Is God de Heer, en wat Hij doet is welgedaan:
op droge voeten zullen zij de zee doorgaan.

3 "Ik spaar het volk dat Ik sparen wil.

Gij kunt mij niet aanschouwen

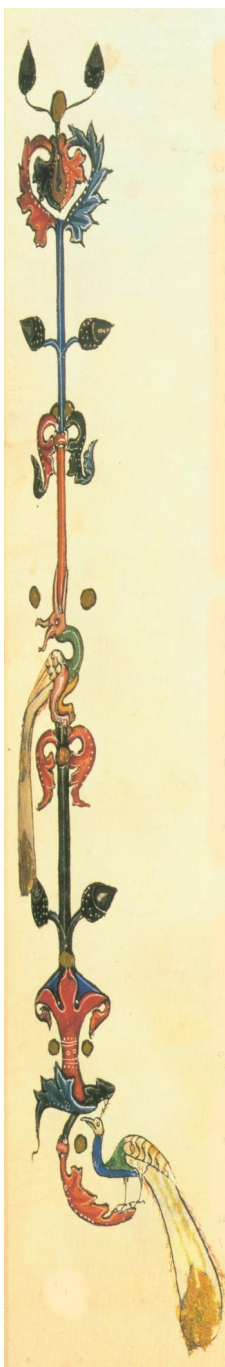
maar mijn woord moet gij vertrouwen.

Ik sluit vandaag een nieuw verbond met u voorgoed:

Ik zal Mij aan u geven met mijn vlees en bloed."

Het ontsteken van het licht

(traditioneel door de huismoeder).

Gebed Gezegend zijt Gij, onze eeuwige God,
Heerser van de wereld, die ons geheiligt hebt met uw
geboden en ons bevolen hebt de feestlichten te
ontsteken.

Kiddoesj (heiliging)

*Tijdens de maaltijd worden vier bekers gedronken. Ze
zijn genoemd naar Ex., 6, 5-6: Ik ben de Heer, Ik zal u
wegleiden uit de dwangarbeid van Egypte, Ik zal u
bevrijden van hun overheersing; met uitgestrekte arm
en onder toediening van zware straffen zal Ik u
verlossen. Ik zal u aannemen als mijn volk en Ik zal
uw God zijn.*

*Een vijfde beker staat voor een lege plaats, een plaats
voor Elia die als een wegbereider voor de Messias
kwam.*

De eerste beker - de beker van de heiliging:
"Ik zal u wegleiden uit de dwangarbeid van Egypte"

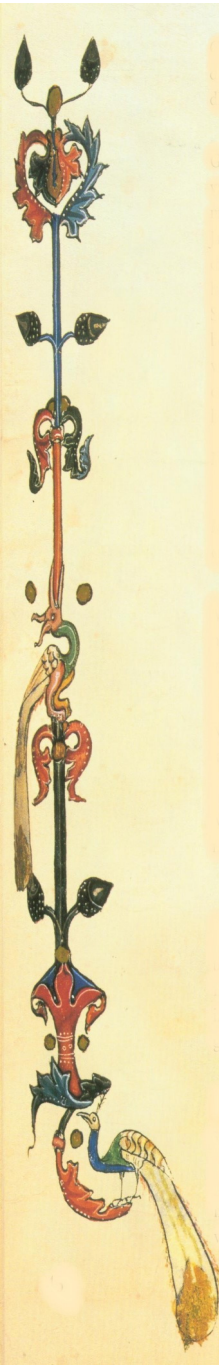
*De beker wordt een beetje gevuld en gezegend met
de woorden:*

**Gezegend zijt Gij,
voor eeuwig onze God,
heerser van de wereld,
schepper van de vruchten van de wijngaard.**

De beker wordt gedronken.

Urchatz

*Het handen wassen gaat vooraf aan het eten, een van
de rituele handelingen om geestelijke reinheid te
krijgen.*

Karpas

Het groene kruid wordt gezegend met de woorden:

**Gezegend zijt Gij,
voor eeuwig onze God,
schepper van de vruchten van de aarde.**

*Het groene kruid wordt in het zoute water gedoopt en
gegeten.*

Yachat - het eerste brood

*De eerste matse (brood van de **verdrukking**) wordt
middendoor gebroken. De ene helft heet **Afikoman**;
het wordt in een servet gewikkeld en verstopt - als
het ware begraven - en komt later in het feest weer
op tafel.*

Oproep tot het Pesach-feest

Deze matse is het brood van de armoede en de
verdrukking, dat onze voorouders in Egypte aten.
Allen die hongerig zijt, kom en eet,
allen die arm zijt, kom en vier dit Paasfeest met ons.

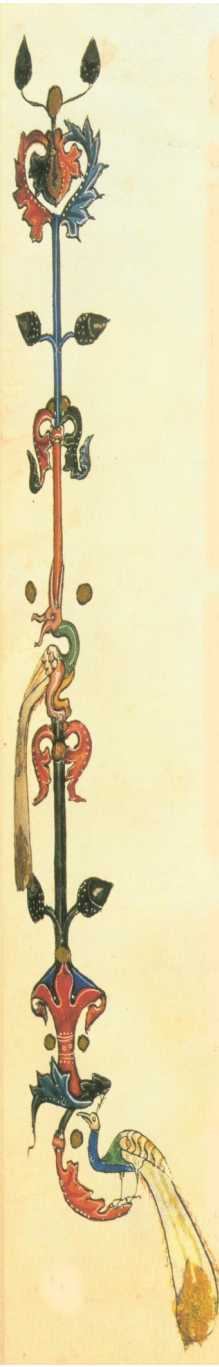
De matse wordt gezegend met de woorden:

**Gezegend zijt Gij,
voor eeuwig onze God,
koning van de wereld,
die het brood uit de aarde doet opkomen.**

De matse wordt gegeten.

Maggid

*De kern van de sedermaaltijd is de **maggid**, het
verhaal van de verlossing.*

Vier vragen worden gesteld.

Vraag 1: Waarom is deze avond anders dan alle andere avonden? Op andere avonden eten we gewoon brood, maar vanavond ongedesemd brood. Waarom?

Antwoord 1: We waren slaven in Egypte; onze voorvaderen hadden tijdens hun vlucht geen tijd om het deeg te laten rijzen. Daarom bakten ze plat, ongedesemd brood. Ter herinnering aan dit feit eten we met Pasen ongedesemd brood.

Vraag 2: Op alle andere avonden eten we allerlei groenten, maar deze avond alleen bittere kruiden. Waarom?

Antwoord 2: Wij waren slaven en onze kruiden zijn bitteren kruiden, omdat de Egyptenaren het leven van onze voorvaderen bitter maakten.

Vraag 3: Op alle andere avonden dopen we ons voedsel nooit, maar deze avond wel in het zoute water. Waarom?

Antwoord 3: Wij waren slaven. We hebben de groenten gedoopt om de smaak van de pekkel van de slavernij te proeven. Het eten van de charoset herinnert ons aan de klei die onze voorouders moesten mengen toen zij farao's slaven waren in Egypte. Onze charoset is een mengsel van zoete appelen, amandelen en rozijnen om ons te laten zien dat onze voorvaderen in hun bittere tijd van slavernij hoopten op de zoete vreugde van de vrijheid.

Vraag 4: Op alle andere avonden kunnen we niet gaan zitten, maar deze avond zelfs rustig zitten. Waarom?

Antwoord 4: Vanavond zitten we vredig als vrije mensen.

De tweede beker - de beker der plagen:

“onder toediening van zware straffen zal Ik u verlossen”

De tien plagen: het water verandert in bloed, kikker-plaag, de muggenplaag, steekvliegen, veepest, etterende puisten, hagel, sprinkhanen, duisternis, dood van de eerstgeborenen.

De beker wordt een beetje gevuld en gezegend met de woorden:

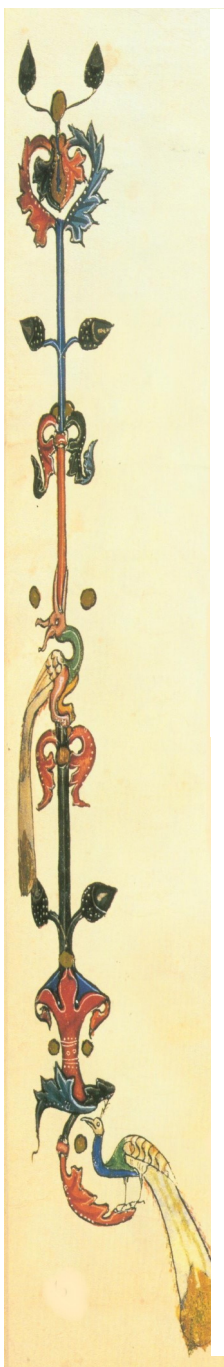
**Gezegend zijt Gij,
voor eeuwig onze God,
schepper van de vrucht van de wijnstok.**

We drinken de tweede beker.

Het exodusverhaal (12, 1-8, 11-14)

Zang psalm 126
(t. Vijftig psalmen m. B. Huijbers)

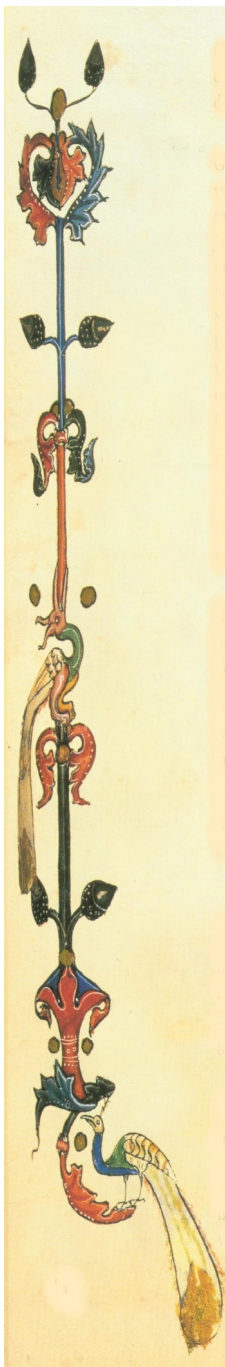

1. Wij zul - len zin - gen, la - chen, ge - luk - kig zijn.
Dan zegt de we - reld: "Hun God doet won - de - ren."
Ja, Gij doet won - de - ren, God in ons mid - den,
Gij on - ze vreug - de. *Refr.*

2. Breng ons dan thuis, keer ons tot le - ven,
zo - als ri - vie - ren in de woes - tijn
die, als de re - gen valt, op - nieuw gaan stro - men.

3. Wie zaait in droef - heid zal oog - sten in vreug - de.
Een mens gaat zijn weg en zaait on - der tra - nen.
Zin - gen - de keert hij t'rug met zijn scho - ven.

Refr. : Als God ons thuis - brengt uit on - ze bal - ling - schap,
dat zal een droom zijn. Als God ons thuis - brengt
uit on - ze bal - ling - schap, dat zal een droom zijn.

Rechatz (voetwassing)

De handen worden normaal een tweede maal gewassen. Ten teken van dienstbaarheid heeft Jezus de voeten van zijn leerlingen gewassen.

Motzi matse - tweede brood, maror en charoset

*De tweede **matse** (brood van de bevrijding) wordt gezegend met de woorden:*

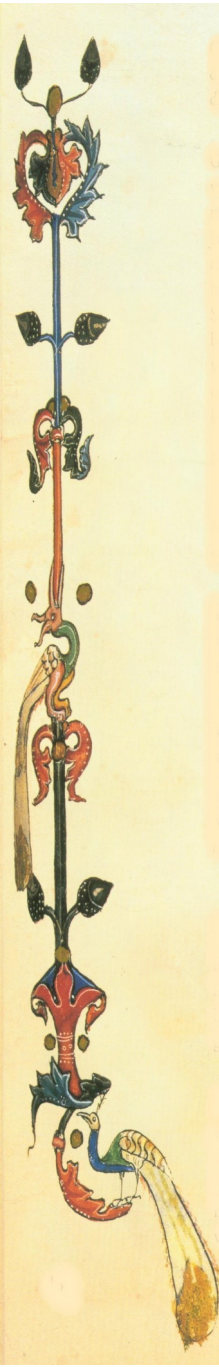
**Gezegend zijt Gij,
voor eeuwig onze God,
koning van de wereld,
die het brood uit de aarde doet voortkomen
en ons opgedragen heeft
de bittere kruiden te eten.**

*De tweede matse, de **maror** (mierikswortel), de **zeroah** (ribbetje), de **betzah** (gekookte ei) en de **charoset** (appelmengsel) worden gegeten.*

Denk hierbij aan het bittere lijden van het Joodse volk onder de farao's (Ex., 1, 14), maar doordat Jezus het lijden (de bitterheid) niet uit de weg ging, kwam de zoete vrucht van de bevrijding (charoset) voor ons.

Afikoman - het derde brood en de derde beker (de verlossing)

*De **afikoman** (verborgen brood) komt te voorschijn. Voor ons verwijst het naar Jezus die in het graf verborgen was en weer als de Verrezene tevoorschijn komt.*

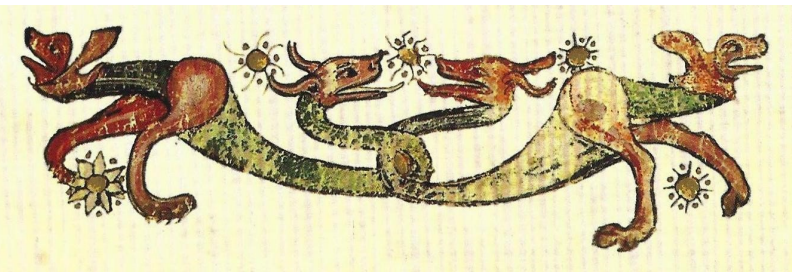
*Instelling van het nieuwe verbond (Lucas 22, 19).
Normaal werd de maaltijd beëindigd met de zegen
over de derde beker, maar Jezus vernieuwde de
Pesach:*

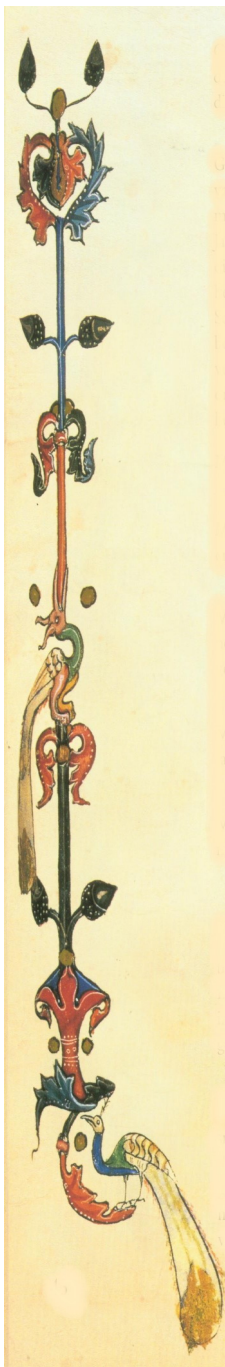
Hij nam een brood
sprak het dankgebed uit,
brak het brood,
deelde het uit en zei:
Dit is mijn lichaam
dat voor jullie gegeven wordt.

De beker wordt voor de derde maal een beetje gevuld:

Zo nam hij na de maaltijd ook de beker,
en zei:
Deze beker,
die voor jullie wordt uitgegoten,
is het nieuwe verbond
dat door mijn bloed gesloten wordt.

Doe dit, telkens opnieuw,
om mij te gedenken.

De grote Hallel psalm 65 (de grote lofprijzing)

(t. W. Barnard m. Lyon 1543-1548)

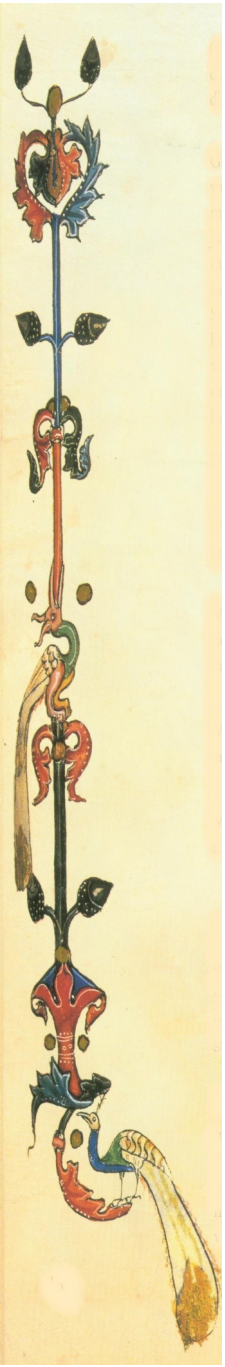
1. De stil-te zingt U toe, o He-re, in uw ver-he-ven oord.

Wij zul-len ons naar Si-on ke-ren, waar Gij ons bid-den hoort.

Daar zal men, Heer, tot U zich wen-den, tot U komt al wat leeft,

tot U, o Red-der uit el-len-de, Die al-le schuld ver-geeft.

- 2 Gij plant de bergen vast in d' aarde,
omgord met heldenmoed.
Gij die de heidentrots bedaarde,
stilt ook de watervloed.
De volkeren van verre vrezen
de tekens van uw macht,
U prijzend komt het licht gerezen,
het juicht tot in de nacht
- 3 Gij komt het dorre land doorschrijden
met water uit uw beek
en tot een rijke oogst bereiden,
uw voetstap maakt het week.
Gij druipt uw zegen in de voren,
Gij roept het kiemend graan;
zo wordt het brood voor ons geboren
waar gij zijt voorgegaan.

-
- 4 Gij kroont het jaar van uw genade.
Waar Gij getreden zijt,
tooit de woestijn zich met een wade,
de heuvels zijn verblijd.
De weidegrond is wit van schapen,
het dal van koren blond.
Dit is het land door U geschapen,
uw lof schalt in het rond.

Mt., 26, 30: Jezus sprak: vanaf nu zal Ik niet meer drinken van deze vrucht van de wijnstok, tot de dag waarop Ik met jullie de nieuwe oogst zal drinken in het koninkrijk van mijn Vader. Na het zingen van psalmen gingen ze de stad uit naar de Olijfberg.

Jezus maakt bewust zijn Sederviering niet af: de vierde beker wordt niet gedronken. Aan het einde der tijden nodigt Hij ons allen uit aan de grote feestmaaltijd met alle mensen.

Altijd blijft het verlangen bij het Joodse volk om in Jeruzalem de volgende seder te vieren. Men zegt tegen elkaar: L'shana ha'ba-ah b'Yerushalayim (volgend jaar in Jeruzalem):

Zang: Jerusalaïm

Trad. Israël

2. Er is een huis om in te wonen, voorbij het dodendal.
Er is een vader met zijn zonen, zij roepen overal.
3. Er is een tafel om te eten, voorbij het niemandsland.
Er is een volk dat wordt vergeten, dat volk roept overal.
4. Er is een wereld zonder grenzen, zo groot als het heelal.
Er is een hemel voor de mensen : dat hoor je overal.

Refrein:

